SISTEMUL DE JOC REPROFILAT ȘI SARCINILE JUCĂTORILOR PE POSTURI

Încheiem, cu numărul de față, seria de articole privind concepția de joc îmbunătățită și sistemul de joc reprofilat. De astă dată, în rîndurile ce urmează, ne vom referi la sarcinile jucătorilor pe posturi, insistînd de bună seamă asupra elementelor noi care apar în dinamica jocului față de sistemul cu patru fundași.

Mai întîi cîteva cuvinte despre PORTAR, al cărui mod de acțiune nu s-a modificat, în general, atît în atac, cît și în apărare. **Activitatea acestuia este, însă, ceva mai variată, pe timpul ofensivei, în interiorul careului de 16 m. Și chiar dincolo de limitele acestuia unde prezența sa începe să devină tot mai mult o regulă.**

FUNDAȘII LATERALI. În situația de atac aceștia acționează direct, în tandem cu extrema de pe aceeași parte, putîndu-se încadra, ceva mai frecvent, în jocul înaintașilor, fără a face din aceasta **o practică riscantă pentru propriul sistem defensiv.** În apărare, atunci cînd se joacă fără „libero" **fundașii laterali au ca sarcină principală menținerea unei legături strînse cu fundașii centrali adiacenți și marcajul adversarului, numai în zonele proprii de acțiune.** Dacă, însă, apărarea joacă cu „libero", acesta avînd atribuții de „măturător", **fundașii laterali nu vor mai purta grija unei legături prea strînse cu „centralii", ci vor acționa în așa fel încît să fie în măsură, la nevoie, să degajeze propriul măturător de blocajul adversarului, să-l dubleze sau chiar să-l substituie, în anumite situații.**

Jocul cu „măturător" este o formă de apărare aglomerată, care oferă condiții mai bune de protecție propriei porți, atunci cînd adversarul este net superior. **Folosit însă, în mod exagerat și mai ales în condițiile de inferioritate ale adversarului, un astfel de mod de acțiune devine o frînă în dinamica generală a jocului, ducînd la automatisme necorespunzătoare fotbalului modern și, de aici, la o mare uzură psiho-fizică a jucătorilor.**

FUNDAȘII CENTRALI. În atac, în afara sarcinilor permanente și generale de a trimite pase precise înaintașilor, ei au acum posibilitatea de a se desprinde mai ușor de ultima linie defensivă și de a participa la acțiunile echipei lor în terenul advers. Această posibilitate li se oferă prin prezența jucătorului liber care sesizînd astfel de situații reglează, prin rolul său de catalizator însuși jocul. **Desprinderea în atac trebuie făcută în mod alternativ, pentru a nu fi lăsat descoperit tocmai drumul cel mai drept și mai periculos spre poarta proprie.**

În apărare, cînd echipa joacă neacoperită de „libero", jocul fundașilor centrali nu se modifică. **Cînd, însă linia defensivă are în fața sa un „libero", aceștia joacă la intercepție și în zonă, dar nu se retrag mai mult de 20—25 m de poartă, pentru a nu da posibilitatea adversarului să șuteze prin surprindere.** În jocul de apărare cu „libero-măturător", fundașii centrali execută marcaj strict în zona lor, **fără a neglija jocul la intercepție și fără a se ține mecanic de adversarul direct.** Ca manieră de acțiune, fundașii centrali pot degaja și la întîmplare, dar numai în împrejurări deosebit de grele. Ei pot deveni de asemenea, „măturători", dacă situația o impune.

ÎNAINTAȘII DIN LINIA A II-A. În atac, centrul înaintaș are sarcinile vechiului mijlocaș central din varianta 1—4—3—3, cu deosebire că **el răspunde de coordonarea întregii ofensive și în special de finalizare. El poate combina, atît în adîncime, cît și lateral, cu oricare dintre înaintași și chiar cu „libero"-ul; conlucrează și cu fundașii, cînd aceștia s-au desprins pentru susținerea atacului; inițiază combinații tactice complexe, începînd cu un-doi-urile sub formă de cupluri și tandemuri și terminînd cu acțiunile de amploare ale întregii linii de atac.**

Extremele, retrase și ele la înălțimea centrului înaintaș, au avantajul că, în această poziție, **ies din raza fundașului advers, ca și posibilitatea practică de a conlucra cu toți atacanții și de a ține legătura cu fundașii laterali proprii.** Odată intrate în posesia mingii, extremele execută curse pe laturile terenului, centrează și trag la poartă cînd situația o permite. **Avînd posibilități mai mari și mai variate de centrare ca pînă acum, extremele își pot aduce o contribuție superioară și în finalizarea atacurilor, iar dispunerea lor, în afara zonei de acțiune a fundașilor laterali adverși, le creează o mobilitate deosebită și șansa de a efectua schimbarea zonelor de activitate, pînă chiar în partea opusă a terenului.** Aceasta, bineînțeles, nu ca o regulă.

În apărare, înaintașii din linia a doua fac presing, încă din primul moment al pierderii inițiativei, acționează pentru acoperirea liniei de fundași, prin atac direct de deposedare și participă efectiv la defensiva generală a proprici echipe, cînd aceasta este obligată să se apere. În cazul în care situația de apărare se prelungește, **înaintașii liniei a doua iau parte la acțiunile organizate de tatonare, întîrziere sau chiar dublaje, efectuate între ei sau cu jucătorii din linia de fund. Pe tot timpul acestor acțiuni una dintre extreme rămîne totuși în legătură cu cele două vîrfuri proprii, în vederea inițierii unui contraatac sau a unui atac pozițional, de la caz la caz.**

ÎNAINTAȘII DIN PRIMA LINIE sau VÎRFURILE. **În atac, ei se plasează permanent pe linia ultimilor apărători adverși, fixînd cei doi fundași centrali, pentru a-i împiedica să ia parte la acțiunile ofensive inițiate de echipa proprie.** Vîrfurile nu forțează, de regulă demarcările, ca în trecut, ci dimpotrivă **acceptă marcajul strict creînd posibilități mai mari de manevră celorlalți coechipieri.** Aceasta nu înseamnă, în mod automat, evitarea demarcărilor, atunci cînd cu ajutorul acestora se întrevede șansa finalizării.

În meciurile susținute în deplasare și cu un adversar puternic, acțiunea vîrfurilor este, în principal, aceea de „apărare agresivă" și în secundar de atac. Situația se inversează în meciurile susținute pe teren propriu. Înaintașii din prima linie pot participa la combinațiile de atac ale echipei, ca pivoți, conlucrează cu libero-ul, sînt prezenți la deschiderile în adîncime și centrările înapoi. În cazul în care fundașii laterali adverși se deplasează în față pentru marcajul aripilor, vîrfurile se demarcă în spațiile rămase libere, în ideea unei mai mari disponibilități de acțiune și a atragerii în aceste zone a fundașilor centrali adverși, ceea ce favorizează, evident, și o acțiune ulterioară a libero-ului propriu.

În sfîrșit, **înaintașii din prima linie acoperă permanent jocul liniei a doua de înaintare operînd, față de aceasta, la o distanță variabilă, în funcție de așezarea adversarului. De precizat că vîrfurile nu trec în terenul propriu decît cu totul excepțional și în mod alternativ, lor revenindu-le obligația ca, prin plasament, să limiteze presiunea adversarului și să împiedice disponibilitatea totală a fundașilor acestora de a participa la ofensiva echipei lor.** În apărare, jocul celor două vîrfuri nu diferă de acela cunoscut în cadrul sistemului cu patru fundași.

JUCĂTORUL „LIBERO" — în atac și în apărare. Ca jolly-joker al echipei, „libero-ul", despre care de altfel am vorbit cu ocazia sarcinilor ce revin celorlalte posturi, își creează și alte sarcini, în funcție de disponibilități, capacitate tehnică și talent, care nu se pot exprima cu toată strălucirea decît dacă acesta posedă simțul de anticipare a situațiilor și dacă se dăruiește cu pasiune jocului, ținînd seama că acest joc evoluează permanent, creînd mereu situații care niciodată nu seamănă una cu cealaltă.

GH. STĂNCULESCU
JEAN LĂPUȘNEANU
P. MOLDOVEANU
antrenori

CENTRAREA ÎNAPOI

O REDUTABILĂ ARMĂ A JOCULUI OFENSIV

Este un adevăr de necontestat faptul că, la noi și aiurea, se înscriu din ce în ce mai puține goluri. Recordurile întrecute acum, în ultima vreme, în campionatul nostru, sînt acelea ale... ineficacității, fenomen neplăcut atîta vreme cît este știut, în ultimă analiză, că tot golul este sarea și piperul unei partide de fotbal. Înregistrăm cu insatisfacție acest lucru, aproape etapă de etapă, dar anatema e aruncată asupra „betoanelor", asupra apărărilor așa-zis aglomerate, omițîndu-se (de ce oare?) că în arsenalul jocului ofensiv zac neîntrebuințate pe cît ar trebui arme de temut, cu bătaie lungă pînă în... fundul plaselor din spatele porților. Într-adevăr, nu există manual de specialitate în care, la capitolul „Acțiuni colective în slujba echipei în atac" — *să nu figureze, cu schemele de rigoare, CENTRAREA ÎNAPOI, una din armele redutabile de care vorbeam; dar recomandările pe hîrtie nu prea încălzesc cînd ele nu prind viață și pe teren.*

Întotdeauna, în toate timpurile și în toate sistemele de joc, dar, mai ales, ACUM, CÎND OPERAȚIUNILE PRIN ÎNVĂLUIRE DESFAC MAI UȘOR „LACATELE" — s-a pledat pentru centrarea înapoi, acțiune pe care am compara-o cu un perfect schimb de ștafetă în atletism, în cazul în care, firește, se desfășoară cum scrie la carte: — jucătorul lansat (aripa, de regulă, fundașul lateral, destul de des, dar și alți coechipieri), spre zonele laterale, debordează pînă în apropierea liniei de fund, de unde execută centrarea spre unul dintre parteneri, venit pe fază, în careu, pentru finalizare.

Pe cît e de recomandabilă — întrucît acțiunea se desfășoară pe o zonă largă și prinde, cel mai adesea, adversarii pe picior greșit (ei fiind obligați să se întoarcă cu fața în timp ce aleargă spre propria poartă) — pe atît este de pretențioasă această acțiune colectivă; întrucît centrarea înapoi se efectuează, de cele mai multe ori, în condițiuni dificile: în contrasensul cursei și, nu o dată, în plină viteză, din care cauză cel ce execută centrarea nu poate repera, întotdeauna, în timpul util, coechipierul demarcat pe... recepție. Iată de ce se impune ca, o dată cu jucătorul lansat pe poziție de aripă, mai mulți coechipieri trebuie să ocupe, în mod rațional, zona liberă din careu, unde balonul este indicat să ajungă. Fără un plasament corect al jucătorilor veniți la finalizare, centrarea înapoi nu este decît o pasă (decisivă) ratată, care zădărnicește întreaga acțiune colectivă.

Se înțelege, de aici, cît de bine trebuie exersată „manevra" în timpul antrenamentelor pentru ca ea să aibă sorți de izbîndă în timpul partidelor. O elocventă dovadă de eficiență în folosirea „centrării înapoi" am avut-o recent, în timpul partidei-retur Real Madrid — F.C. Argeș, cînd două din cele trei goluri ale formației gazdă au fost realizate, perfect, prin această teribilă armă a jocului ofensiv. S-o trecem, așadar, și la noi, din manual pe cîmpul de joc!

G. NICOLAESCU

FOTBAL PE TABLA MAGNETICĂ

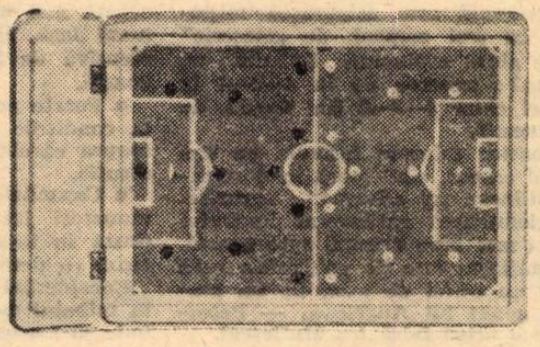

La dispozitia tehnicienilor stau azi multe aparate necesare predării fotbalului. Pe zi ce trece, ele sînt îmbunătățite, fabricanții lor urmărind să le facă mai utile și mai comode. Iată un ultim model (produs american) de asemenea aparat: o tablă magnetică portativă, necesară antrenorilor pentru pregătirea teoretică a jucătorilor. Principalele ccracteristici ale acestui nou dispozitiv magnetic: este ușor (mai putin de un kilogram, greutate); este lesne de transportat (dimensiunile: 25x37,5 cm) și posedă un cadru de plastic rezistent la șocuri. Jucătorii magnetici au un strat protector din plastic. Ei pot fi depozitați intr-un capac care se închide, servind astfel drept miner. Cadrul este colorat in verde deschis, iar cîmpul de joc in verde închis. Suprafața acestuia din urmă este impregnată cu o substanță incoloră care-i dă calitatea de a nu se degrada.

„STUDIUL INDIVIDUAL" AL FOTBALISTULUI

Povestea cineva, odată, de altfel o poveste adevărată, că în cadrul unei vizite făcute cu ani în urmă la Madrid, pe vremea marelui Real, a avut prilejul să asiste la un mic spectacol, inedit, oferit de doi dintre superjucătorii campioanei spaniole: **Alfredo Di Stefano și Raymond Kopa.** Spectacolul, în realitate un dialog de îndeminare fotbalistică, avea loc pe stadionul Bernabeu, la o oră cu totul diferită de programul de pregătire colectivă. Era un fel de antrenament suplimentar sau mai corect zis, un studiu individual în care doi jucători de clasă mondială socoteau necesară exersarea unor elemente și procedee tehnice, pînă la nivelul perfecțiunii și al automatismului, sub forma unei mici întreceri. Di Stefano centra, de pe loc sau din mișcare, de 20 de ori din poziția de extremă, iar Kopa șuta din volé, la poartă, din afara careului de 16 m. Apoi rolurile se inversau, exercițiul se repeta de multe ori îngreunindu-i-se condițiile, concomitent cu mărirea volumului execuțiilor. Și credem că este de prisos a mai insista asupra efectelor practice în joc ale unei astfel de pregătiri, făcute cu simțul marii responsabilități față de obligațiile ce-i revin unui fotbalist de performanță.

Au existat — trebuie să recunoaștem — și în fotbalul nostru exemple asemănătoare. Așa de pildă, în perioada de glorie a C.C.A.-ului — **Voinescu** putea fi văzut de multe ori, la ore matinale, venind singur la teren cu sacul de echipament, furișîndu-se aproape, în dorința de a-l devansa în pregătire pe marele său rival **Toma.** Și nu o dată avea surpriza de a-l găsi pe acesta „în priză", venit poate cu mult înaintea sa și exersînd cu conștiinciozitate la zidul de antrenament. Și asemenea lui Voinescu sau Toma au mai fost și alții. Un **Alexandru Ene, Ozon, Ion Ionescu, Nichi Dumitriu, Constantin, Petschovschi, Datcu, Nunweiller III, Dridea, Nicușor...**

Dar astăzi? Astăzi, ca să spunem lucrurilor pe față, cei mai mulți și în special cei tineri, care mai au încă destule de învățat în fotbal, socotesc uneori programul de pregătire din cadrul unui ciclu săptămînal normal, cu mult peste necesarul unei instruiri destinate nevoilor competiției. Așa se și explică graba multora dintre jucătorii noștri divizionari de a încheia antrenamentul, fuga aceea colectivă spre vestiare și apoi în oraș. Și, ca martori obișnuiți ai unor asemenea atitudini de îndoielnică fidelitate pentru fotbal, ne întrebăm, și pe bună dreptate, dacă mai are vreun sens să credem că cei ce nu-s capabili să mai întîrzie un sfert de oră pe gazon, la sfîrșitul unei ședințe de antrenament, ar fi în stare să se „sacrifice" în afara programului de pregătire obligatorie. Deși dacă stăm să ne gîndim bine am putea găsi zeci de exemple, nu unul, dintre acelea care s-ar încadra în categoria celor ce mai au de învățat lovirea corectă a mingii, preluarea, mișcarea înșelătoare, șutul la poartă, conducerea, deposedarea și protecția balonului, toate elemente ale tehnicii de joc, pentru perfecționarea cărora timpul afectat pregătirii în ansamblu se dovedește, de regulă, insuficient.

De aici și marea necesitate a antrenamentului suplimentar, a acelui studiu individual, pe care nu trebuie să-l evite nici unul dintre aceia care doresc cu adevărat să atingă limitele superioare ale performanței. Acolo unde de fapt tindem să ajungem fără însă a onora dorințele noastre cu strălania necesară marilor realizări.

Mihai IONESCU

Tabletă